

Želeti si biti ljubljén

»Ljubezen do bližnjega ni stvar izbire.« Premišljevanje o tem, kako gojiti in napredovati v tej kreposti, ki lahko postane resnična pustolovščina našega življenja.

2. Mar. 2021

1. Ljubiti in biti ljubljén

Vsi ljudje na tem svetu si želijo biti ljubljéni. Spoštovanje in naklonjenost, ki ju prejemamo od drugih, nam polnita srca z zadovoljstvom, mirom, srečo,

spodbudo, voljo, energijo, blaginjo. Dejstvo, da je človek ljubljen, se poveže v zelo globoko resonanco s človeškim duhom. Ta, ki je ljubljen, čuti potrditev, se čuti cenjenega, dostojanstvenega, spoštovanega, z utrjeno identiteto. Toda vsi ljudje niso pripravljeni ljubiti, ljubiti na učinkovit način, z žrtvijo, vztrajno in velikodušno. Biti ljubljen, da, to bi bili vsi! Toda da bi ljubili, to pa ne tako zelo. In tukaj se začnejo vse težave. Kajti če začnejo ljudje ljubiti manj, zato ker niso ljubljeni, se bodo tisti, ki bi jim bila ta ljubezen namenjena, čutili manj ljubljene, mogoče celo ogoljufane ... in zato bodo toliko manj pripravljeni vračati, kar so prejeli. Pri tem se vse to zaplete v neke vrste začaran krog, kjer se ljubi vedno manj in manj.

Za kristjana ljubezen do bližnjega ni stvar izbire. Pač pa je preprosto bistvena za njegovo življenje. Je božja zapoved. In to do te mere, da

brez tega ne more reči, da ljubi Boga (1 Jn 4, 20). Dejansko človek, ki ne ljubi, ki se ne daruje velikodušno, v resnici *ne pozna* božje resnice in je ne bo nikoli poznal, kajti kot pravi sveti Janez: »Bog je ljubezen« (1 Jn 4, 8.16). Kdor ne zna ljubiti, ne bo nikoli stopil v harmonijo z Jezusom Kristusom, ne bo začutil povezanosti, ne bo, kot radi rečemo, začutil *feelinga*. In težava je v tem: če ljubezen ne začne *rasti* v življenju določenega človeka, se bo ta slej ko prej znašel v začaranem krogu, ki ga zaznamujejo individualizem, izoliranost in žalost. Na neki način bi lahko rekli, da kdor ne ljubi, umre, ali umre vsaj deloma: postane kot nekakšen zombi, odsoten, omamljen, zbegan, skrčen na svoje lastno bitje.

2. Določene težave

Stoična filozofija, ki je cvetela v treh stoletjih pred Kristusom, se je v pozitivnem smislu trudila doseči, da

se ljudje *ne* bi ljubili; še več, da si ljudje ne bi želeli biti ljubljeni. Na osnovi izkušenj so prišli do sklepa, da ljubezen velikokrat povzroči naveličanost in trpljenje (še posebej, kadar je zavrnjena). In človek, ki želi biti srečen, ne išče trpljenja, pač pa ravno nasprotno! Zato so si stoiki prizadevali za popolno izločitev strasti, kar so imenovali *apatheia*, neobčutljivost na svet in vse ljudi. Toda s tem so povzročili odsotnost ljubezni.

Vendar pa ljubezen ni omejena na golo darovanje, na velikodušnost brez pričakovanja. Kdor ljubi, želi prejemati, dobiti potrditev, biti cenjen, ljubljen. Želi biti ljubljen. Celo sam Bog si želi človekovega odziva, ko ga ustvari in odreši. V latinščini obstajata dve besedi, ki izražata to idejo: *amare* in *redamare*, kar pomeni: ljubiti in vračati ljubezen. Za človeka bi bilo nemogoče, da bi živel in ljubil, ne da

bi bil ljubljen; da bi dajal, ne da bi prejemal; se trudil, ne da bi prejel priznanje. Tako smo ustvarjeni; prejemamo več, kot dajemo. Kristjan, ki se zaveda, da je od Boga ustvarjeno bitje, to zelo dobro ve.

Težava se začne, ko ljudje niso pripravljeni spoštovati časa in konkretne resničnosti ljubezni ter poskušajo dobiti priznanje in biti ljubljeni takoj, brez neke trajne rešitve, brez čakanja. Pričakujejo takojšen dobiček za svojo naložbo. Zato je treba željo, da bi te drugi ljubili in te priznavali, vzgojiti in disciplinirati. Če ljudje skušajo dobiti nagrado v najkrajšem možnem času, bodo prej ali slej ugotovili, da so se njihovi odnosi s soljudmi poslabšali. Najprej ne bodo mogli ljubiti tistih v stiski, tistih, ki so se jim v tistem določenem trenutku nesposobni odzvati ali pa se preprosto ne želijo odzvati. Potem pa bodo povsem nehali ljubiti druge ljudi. Ohranjali

bodo samo prijateljstva, ki jim prinašajo koristi, zlahka bodo užaljeni, hitro se bodo nehali razdajati drugim, postali bodo trajno nesrečni in nezvesti, krivdo pa bodo zvrčali na druge.

Za kristjane bi bilo resnično hudo, če bi prišlo do tega. Če kristjani niso sposobni zrelo in vztrajno ljubiti, ne da bi za to ves čas prejeli nagrade, ki bi jih lahko upravičeno zahtevali samo majhni otroci in bolniki, potem bodo izgubili sol in luč, zmožnost udeležiti velikodušno in potrpežljivo božjo ljubezen, prisotno v njihovem srcu kot krepost usmiljenja. Ljubili bodo samo nekatere ljudi: tiste, za katere vedo, da so jim všeč in takoj povrnejo ves njihov trud.

Svetopisemske prizore – na primer, ko je Kristus rekel, da je treba nastaviti drugo lice (Mt 5, 39) – bi lahko interpretirali kot znamenja šibkosti, znamenja neznatnosti človeške moči. Toda v resnici so to

jasni znaki moči ljudi, ki so sposobni potrpežljivo prenašati trpljenje, nerazumevanje, bolečino. Rekli bodo: »Gospod je moj pastir, nič mi ne manjka« (Ps 23, 1). Dejansko se od kristjana pričakuje, da bo imel debelo in odporno kožo vsaj v določenih okoliščinah.

3. Ključ ljubezni

Tako vidimo, da je ključ do ljubezni v sposobnosti, da imamo pod nadzorom dinamiko takojšnjega zadovoljevanja, jo znamo uravnavati in predvsem, da jo znamo odložiti. V 60. letih prejšnjega stoletja je Walter Mischel, profesor na Univerzi Stanford v Združenih državah Amerike, naredil eksperiment s sladkimi penicami, ki je postal zelo znan: tako imenovani eksperiment *marshmallow* (kot se reče sladkim penicam v angleščini). Mischel je razdelil te mehke in gumijaste penice, ki jih imajo majhni otroci

tako zelo radi, skupini štiriletnikov. Pred vsakega je postavil penico, ki so jo lahko vzeli, če so želeli, vendar jim je pojasnil, da bodo, če bodo zmožni počakati dvajset minut, ne da bi vzeli to penico, prejeli še dve. Dilema, v kateri so se znašli otroci, je bila velika: takoj vzeti slaščico ali počakati in dobiti še več. Večini je uspelo počakati, nekaterim pa ne. Profesor Mischel je po eksperimentu tem otrokom sledil še veliko let in ugotovil, da so tisti, ki so v rosnosti štirih let zmogli počakati, znali počakati tudi kasneje in so uživali veliko uspešnejše življenje: imeli so boljše plačane službe, stabilnejše zakonske zveze, več prijateljev in zanimanj, manj težav z alkoholom, drogami in spolnostjo. In ne bi nas smelo presenetiti, da je bilo tako: dejansko je tako, da kdor zna živeti, ne da bi nenehno iskal takojšen prejem nagrade, ki mu pripada, bo znal veliko bolje krmariti v življenju, premišljeno in modro bo

uporabljal in vlagal svoje talente in energijo ter počakal na boljše rezultate.

Po drugi strani pa bodo osebe, ki ne znajo odložiti nagrade, ki jim pripada, imele velike težave in naletele bodo na mnoge ovire na številnih področjih, še posebej na tistih, ki se tičejo čustev, strasti, človeške občutljivosti, naklonjenosti, občutkov. Pogosto jih bodo zapeljale kaprice lastnih želja in nagnjenj, ki pridejo in grejo, ki vzniknejo in poniknejo, ki se okrepijo, potem pa izginejo. V resnici ti ljudje niso svobodni, čeprav imajo trenutno občutek, da so, pač pa so veliko bolj zaslužnjeni, odvisni. Niso srečni, oziroma so srečni zgolj občasno. Dejstvo pa je, da ne morejo najti globokega in trajnega zadovoljstva. Skoraj neizogibno je, da te osebe v določenih okoliščinah iščejo narcistične in nesolidarne

kompensacije vseh vrst: spolne, zlorabe drog, zlorabe oseb itd.

4. Sposobnost odložitve nagrade

Vprašanje je: kako ozavestiti ljudi, da bodo znali velikodušno in stalno *vlagati* v življenja drugih, ali z drugimi besedami: da bodo znali iskreno in zvesto ljubiti? In to, čeprav bodo imeli (začasen) občutek, da »zapravljajo svojo dobroto v puščavi«, ^[1] kot pravi pesnik Thomas Gray. V angleščini se pogosto reče *forgive and forget*, torej je treba oprostiti in potem še pozabiti. Morda pa je tisto, kar se skriva v jedru vprašanja, da zmoreš reči *give and forget*, kar pomeni, da je treba *dati* in potem *pozabiti*. To je ljubiti velikodušno, na veliko, ne da bi človek poskušal vladati času in načinu odziva, ki si ga brez dvoma želi in ga hoče prejeti. Glede vsega smo lahko prepričani v resničnost besed sv. Janeza od Križa: »Kjer ni

ljubezni, daj ljubezen in žel boš ljubezen«. ^[2] Tisti, ki ljubezni ne pripisujejo visoke cene, tisti, ki se dajejo brez zadržkov, ne da bi jih nadvladoval trenutni užitek, da bi bili ljubljene, pač pa so občutljivi za resnične potrebe drugih v svoji okolici, bodo nagrajeni bolj, kot so kadar koli sanjali. Vendar se bo to zgodilo *takrat*, ko se bo Bog odločil, in tako, kakor se bo Bog odločil. Treba se je osvoboditi vajeti ljubezni, prenehati preštrevati dejanja in rezultate. Bog je tisti, ki nagrajuje, četudi to naredi prek drugih ljudi. To je prava pustolovščina ljubezni!

V Svetem pismu sta med drugimi dve besedili, ki govorita o tej dinamiki. Prvo najdemo v Psalmu 127,5-6, ko reče sejalcu: »Tisti, ki sejejo s solzami, žanjejo z vriskanjem.« Potem pa: »Odhaja, odhaja z jokom, ko nosi seme za setev; prihaja, prihaja z vriskanjem, ko nosi svoje snope«. Sejalec trpi in joče, ko

doživlja in se spominja napora
sejanja. Ne vidi sadeža, rezultata, ga
pa pričakuje. Medtem pa seme umre,
preneha obstajati, videti je, kot da je
izginilo iz zemlje. Toda minejo
meseci, pridejo dež, mraz in sonce.
Semena, skrita pod gosto, trdo in
temno zemljo začnejo vznikat, iskati
luč. Polagoma se polja obarvajo v
zelene odtenke, komaj opazne, ki
govorijo o upanju. Potem pa pride
zrel sadež, hranljiv, obilen ... In zdaj,
po mesecih čakanja, sejalec – ta, ki je
jokal in trpel – poje, se smeje in uživa
v obilici svoje žetve. Takšno je
življenje človeka, ki ljubi in zna
počakati, brez gotovosti in brez
zagotovil, vendar uživa v svoji
ljubezni bolj kot kdorkoli.

Drugo besedilo predstavlja božjo
obljubo, ki pravi: »In vsak, kdor je
zapustil hiše ali brate ali sestre ali
očeta ali mater ali otroke ali njive
zaradi mojega imena, bo prejel
stokratno in dobil v delež večno

življenje» (Mt 19,29). To je isto sporočilo: tisti, ki ljubi na požrtvovalen način, bo od Boga prejel veliko nagrado, tako v tem življenju kot tudi v večnem. O tem *stoternem* sadu, o tem, da bo Bog obilno povrnil, beremo tudi v Lukovem evangeliju, ki enako kot psalm govori o žetvi: »Sejalec je šel sejati svoje seme. Ko je sejal, je nekaj semena padlo ob pot. Pohodili so ga in ptice neba so ga pozobale ... In spet drugo je padlo v dobro zemljo in pognalo ter obrodilo stoteri sad« (Lk 8,5.8). Pravzaprav je celotno moralno sporočilo Nove zaveze osredotočeno na obljubo, da bo trenutni trud Kristusovih učencev bogato poplačan v prihodnosti: »Blagor žalostnim, kajti potolaženi bodo. Blagor krotkim, kajti deželo bodo podedovali. Blagor lačnim in žejnim pravičnosti, kajti nasičeni bodo« (Mt 5,4-6). Vsi blagri izražajo trud, trenutno trpljenje, vendar jih doživljamo v luči nagrade v

prihodnosti. Kot smo videli, Sveto pismo ne počne drugega, kot da priča o tistem, čemur dandanes pravimo *sposobnost odložitve nagrade*.

5. Izobraževanje za uživanje v pustolovščini ljubezni

Kaj lahko storijo ljudje, da bi pridobili navado nesebične ljubezni? Kako jih izobraziti, da bi lahko uživali v pustolovščini ljubezni? Tu je šest predlogov.

Prvi: pomembno je, da začnemo in vztrajamo pri molitvi. Bog daje svojo milost, kadar hoče, in z njo nam daje izjemno sposobnost *ljubiti božansko*, imenovano *usmiljenje*. Toda Bog nas prosi, da v molitev, premišljevalno in ustno, vložimo trud, čeprav se nam zdi, da izgubljammo čas in da je naša molitev nekoristna. Kajti v molitvi ne gre zgolj za to, da odkrijemo božjo bližino, tolažbo in luč, pač pa tudi njegovo drugačnost, njegovo distanco ... potrebo, da se mu prepustimo z

vero, ne da bi čutili varnost, ki nam jo nudijo naši čuti: dotik, sluh, vid. V molitvi se človek nauči opustiti nadzor nad svojo situacijo in življenjem. Prepusti se v božje roke, v roke, ki so močne in očetovske, vendar to niso naše roke.

Drugi: v luči vere se moramo prepričati, da smo vse – čisto vse – kar imamo na voljo, prejeli od Boga. Vse, talenti in sposobnosti, narava in milost: vse to je v celoti božanski dar. Čeprav smo v različnih trenutkih v življenju nekaj prejeli od drugih, čeprav smo kaj naredili sami (kajti nič od vsega, kar imamo na voljo, ni resnično naše), čeprav je naše ... Zato si takrat, ko drugim ponujamo, kar imamo – ali z drugimi besedami: ko velikodušno ljubimo – nima nobenega smisla čestitati za to našo navidezno velikodušnost. Še več, božja ljubezen, ki nas napolni s svojimi darovi, nas dregne, nas skoraj prisili, da ljubimo, da

velikodušno dajemo, ne da bi za to izstavili račun, ne da bi čutili žalost, ko ne dobimo potrditve ali hvaležnosti.

Ko začne Gospod učiti svoje učence, naj grejo po dva in dva, da mu pripravijo pot, kot v 10. poglavju pripoveduje evangelist Matej, se zdi, kot da jim jemlje stvari, namesto da bi jim jih dajal, kot da bi jim na pot postavljaj ovire, namesto da bi jim pomagal: »Ne oskrbujte se ne z zlatom ne s srebrom ne z bakrom v pasovih, ne s popotno torbo ne z dvema suknjama ne s sandali ne s palico« (Mt 10,9-10). In to stori z izrazom, ki sega v samo srce evangelija, ko reče: »Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte« (Mt 10, 8). Vse ste dobili kot čisti dar, zato bi morali dati vse od sebe, ne da bi pri tem povzročali kakršne koli težave, ne da bi se čutili, da delate s tem neko veliko uslugo Bogu ali človeštvu. Enak odnos najdemo v drugem delu

evangelija, ko Gospod povabi učence, naj odgovorijo: »Nekoristni služabniki smo; naredili smo, kar smo bili dolžni narediti« (Lk 17,10).

Ob številnih priložnostih bo vernik s preprostostjo in spontanostjo, s katero ljubi druge, jim odpušča, jih ima rad, jih ščiti, jih brani in lepo govori o njih, te druge privedel do spoznanja, da je v njihovem življenju nekaj posebnega, morda nekaj božanskega, nekaj nevidnega, neka velikodušnost, ki priteka iz normalnega, »prijeten Kristusov vonj« (2 Kor 2,15). Tako je mogoče razumeti Kristusovo skrivnostno izpoved: »Takó naj vaša luč sveti pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih« (Mt 5,16). Ko vidijo dobra dela kristjanov, ki jih ti opravljajo velikodušno, drugi opazijo nekaj več, nekaj, kar presega človeško moč, in pravijo: »To je Bog,« in izrekajo slavo nebeškemu Očetu.

Sveti Avguštin je s svojim običajnim bistrim umom opazil, da »je tisti, ki ne daruje (drugim), nehvaležen do tistega, ki ga je obdaril z njegovimi darovi«. ^[3]

Kristjan je prepričan, da je moč velikodušnega razdajanja drugim *velik privilegij*, ki mu ga je Bog omogočil v življenju. V objektivnem smislu je to darovanje prej prejemanje kot karkoli drugega; vse prejmemo od Boga in drugim damo to, kar nam je Bog dal, in to nam je dal *za druge*. Lahko si zamislimo bogataša iz evangelija, ki mu je polje bogato obrodilo (prim. Lk 12,16-20); vse zadrži zase, ne da bi delil, zapre svoje srce: »Tole bom storil. Podrl bom svoje kašče in zgradil večje. Vanje bom spravil vse svoje žito in dobrine.« In reče samemu sebi: »Duša, veliko dobrin imaš, shranjenih za vrsto let. Počivaj, jej, pij in bodi dobre volje.« Dobrine, ki jih imamo na voljo, najsi bodo zaradi

truda ali zaradi sreče, niso naše, pač pa božje in so namenjene drugim. Kristjan ljubi v tem smislu, se daruje s hvaležnim srcem, z evharističnim duhom, zadovoljen, da lahko bogati druge, čeprav ne vidi rezultatov, vesel, ker si nabira zaklade v nebesih (prim. Mt 6,20), zaupa veri, ki jo ima v božjo besedo, kajti »tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil« (Mt 6,6).

Tretji predlog je odpuščanje. Tukaj življenje kristjana doseže svojo najvišjo točko. Bog, bogat z usmiljenjem, odpušča človeku, ki se, čeprav je bitje in nič več kot zgolj bitje, upira svojemu Stvarniku. Bog bi lahko poteptal grešnika, ga čisto preprosto uničil. Mogoče bi to bila najpravičnejša, najprimernejša stvar. Dejansko se je v kar nekaj določenih trenutkih zgodovine zdelo, da je bil Bog tik na tem, da to naredi, vendar ne, on ne obsoja grešnika, ki obžaluje svoje grehe. Odpusti mu in odpušča z vsem srcem, v njem vzbuja svoje

lastno življenje do te mere, da ga naredi za svojega sina, sina po milosti in zato svojega večnega naslednika. »Bog odpušča vse in odpušča vedno,« pogosto ponavlja papež Frančišek. In ta izjemni način božjega dela nas kljub željam po maščevanju, ki utegnejo vznikniti v človeškem srcu, nagne, da odpuščamo drugim iz vsega srca »do sedemdesetkrat sedemkrat« (Mt 18,22). Jezus nas opominja, da bi lahko Bog, če kristjan ne bi imel te osnovne pripravljenosti, šel do skrajnosti in nam odpuščanje odrekel. »Odpustite, če imate kaj proti komu, da vam tudi vaš Oče, ki je v nebesih, odpusti vaše prestopke« (Mr 11,25).

Ta napor, da odpustimo, pozabimo, spregledamo, da ne poudarjamo in povečujemo napak drugih, da lepo ravnamo z vsemi ljudmi, kar koli že počnejo, oblikuje človeško srce kot le malokatera stvar. Srce ob tem raste

in zaradi tega je sposobno ljubiti. S tem tudi ukrotimo samoljubje, ki se pri mnogih ljudeh pogosto nesorazmerno razraste, tako da ga predimenzioniramo, pravilno uredimo, postavimo na svoje mesto. Ostaja v mejah normale in človek ljubi druge ljudi, če je mogoče, z veliko večjo ljubeznijo, kot je naravna ljubezen, ki jo čuti do sebe. Odpuščanje ni znamenje šibkosti; pač pa ravno nasprotno, je znamenje veličine. Prvič zato, ker kristjan verjame, da je Bog tisti, ki nagradi (ali kaznuje) dobra (ali slaba) dela drugih, in kristjan se ne želi postaviti na mesto Boga pri dejanju, ki nosi tolikšno težo. In drugič zato, ker odpuščanje zahteva veliko mero samokontrole, da prepreči, da bi želja po maščevanju izkrivila sodbo in na koncu prizadela drugega z veliko hujšim zlom, kot ga je sam povzročil s svojim dejanjem.

Četrty predlog je asketsko življenje, duhovni boj. Primerno je, da ljudje s seboj ravnamo z določeno trdnostjo, skoraj bi lahko rekli ostrino, z nekaj nestrpnosti (ne do drugih, seveda, pač da do lastnih muhavosti). Tega bi se morali držati pri prehranjevanju, pitju, spanju, zabavi, udobju ipd. To so sicer trivialne zadeve, pa vendar ponavljajoče se in pogoste, ki dan za dnem oblikujejo človeški značaj, utrjujejo kreposti, krepijo voljo, da nam življenjske težave ne zmanjšajo ali zagrenijo ljubezni. Nejevolja, ki včasih izvira iz odložitve nagrade, ne sme preveč vplivati na odločitve, izkrivljati presoje, odvzeti svobode niti ohromiti ljubezni. Mati Terezija iz Kalkute je tako izrazila svojo izkušnjo: »Odkrila sem paradoks, da če ljubiš do te mere, da zaboli, ni več bolečine, ker je samo še ljubezen.« Tisti, ki ljubi, je sposoben trpeti, prenesti, potrpeti; predvsem lahko trpi za druge, zato da njim ni treba toliko trpeti. Tako kot Jezus, ki je tik

pred smrtjo vpričo učencev rekel svojim rabljem: »Rekel sem vam, da sem jaz. Če torej mene iščete, pustite te, naj odidejo« (Jn 18,8).

Peti predlog: to, kar smo pravkar povedali, velja še posebej za spolno vzdržnost, krepost, ki uravnava človekove spolne appetite, zaradi česar postane resnično sposoben ljubiti, ne da bi iskal takojšnje čutno zadovoljstvo, pač pa je pripravljen počakati, spoštovati čas ljubezni. Presenetljivo je, da je ateistični filozof Max Horkheimer iz frankfurtske šole izrazil naklonjenost encikliki svetega Pavla VI. *Humanae vitae* (1968), v kateri je znova potrjen krščanski nauk o nedopustnosti kontracepcijskih sredstev. V intervjuju leta 1970 so ga vprašali: »Ali ni (kontracepcijska) tabletko znak napredka, če pogledamo tretji svet in težave s prenaseljenostjo?« In Horkheimer je odgovoril: »Moja dolžnost je, da ljudi spomnim na

ceno, ki jo morajo plačati za ta *napredek*. Cena, ki jo je treba plačati, je pospeševanje *izgube nostalgije*, nostalgije ljubljene osebe. Spolna dimenzija je vedno prisotna. Toda kolikor večja je nostalgija po zvezi z ljubljeno osebo, večja postane ljubezen.« In tukaj nastopi dilema. Kdor ne živi v čistosti, komur se mudi uživati v nagradi, ki izhaja iz ljubezni, na koncu ne bo ljubil. Resnična ljubezen pa ravno nasprotno zelo dobro pozna čakanje, nostalgijo, dolga časovna obdobja, hrepenenje. Kdor se preda čutnemu in takojšnjemu uživanju, ki je običajno povezano s človeško ljubeznijo, bo na koncu zelo malo vedel o ljubezni; ostalo mu bo majhno, zaslužnjeno, narcistično srcem. Še huje: na koncu boste le malo vedeli o osebi, za katero mislite, da jo imate radi.^[4] In ta dinamika se dogaja pri vseh spolnih prekrških: pri pornografiji, prostituciji, masturbaciji, prešuštvu,

homoseksualnih odnosih, uporabi kontracepcije. V vseh teh situacijah človek neha *ljubiti osebo*, spremeni jo v predmet v službi lastnega zadovoljstva, sebično jo instrumentalizira, želi si jo zgolj kot čisto navaden predmet.

Vedno obstaja ista dinamika, ista nestrpna nezmožnost čakanja, spoštovanja časa, sprejemanja ritmov človeškega telesa, materije, življenja. Mogoče je zato vedno nekaj gnostičnega v vseh prekrških zoper čistost, nekaj, kar gre skupaj z materijo, časom, telesom, nekaj, kar zanika vstajenje mesa. Kot je Tertulijan rekel o gnostikih: »Nihče ne živi tako po mesu kot tisti, ki zanikajo vstajenje mesa.«^[5] Angleški pesnik iz šestnajstega stoletja, Francis Davison, pravi tako: *Absence makes the heart grow fonder*: odsotnost – oziroma nostalgija, ločitev od ljubljene osebe – povzroči, da začne v srcu rasti naklonjenost.

Tisti, ki zna počakati, ki zna spoštovati dinamiko lastnega telesa in telesa drugega, ima vse možnosti, da bo ljubil. Tisti, ki se nemudoma vda v iskanje takojšnjega zadovoljstva, se izprazni, postane zagrenjen, se izgubi, postane nezmožen ljubiti.

Šesti in zadnji predlog. Rekli smo, da ima človek vse možnosti, da lahko ljubi. Ker je res tudi to, da kdor čaka in čaka in čaka ..., mogoče nikoli ne bo dobil nagrade za svojo ljubezen. Kdor ljubi, hoče biti tudi sam ljubljen, vedno čaka na nagrado, pa naj pride, ko pride. In če mora čakati preveč, če mu ne uspe vzbuditi odziva v drugih, lahko izgubi upanje, da bo kdaj ljubljen. Pot zanikanja, žrtve, odrekanja ni nujno pot izpolnitve; s takšnim življenjem lahko postane človek zagrenjen, osamljen in vsekakor sebičen, če ne doživi ljubezni.

Res je, da Bog ne neha nagrajevati tistih, ki si prizadevajo ljubiti nesebično. Ampak vseeno je treba pomisliti tudi na to, kako pomembno je imeti v družbi ljudi, ki preprosto ljubijo, ljubijo tiste, ki jih ni vedno lahko ljubiti, tiste, ki jih po navadi *zavržemo*, kot pravi papež Frančišek: ostarele, nerojene otroke, bolnike, revne, grde, narkomane, tiste, ki imajo neurejeno življenje, tiste, ki niso hvaležni.

Vendar to zahteva poseben božji klic, ki vzbudi v ljudeh posebno sposobnost, da svobodno ljubijo vse ljudi. Dante je v *Raju* govoril o »ljubezni, ki poganja sonce in ostale zvezde«, ^[6] in točno ta ljubezen je Bog. Ljudje, ki so se naučili ljubiti, bodo znali početi nekaj podobnega, »poganjali bodo sonce in zvezde« ... In še več, kajti z Bogom bodo znali obogatiti življenja ljudi z največjo ljubeznijo. Gre za *pustolovščino ljubezni*, ki se nikoli ne konča.

[1] T. Gray, »Elegija, napisana na vaškem pokopališču«, v: A. Ruperez, *Antologia esencial de la poesia inglesa*, Austral, Madrid, 2000, str. 171.

[2] Sveti Janez od Križa: Pismo, datirano 6. 7. 1591.

[3] Sveti Avguštin, *Sermon 260*, 2.

[4] M. Horkheimer, *La nostalgia del totalmente Altro*, Queriniana, Brescia 1990, str. 87 sl.

[5] Tertulijan, *De resurrectione*, 11, 1.

[6] Dante, *Božanska komedija*, 33. spev, 145.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/zeleti-si-biti-ljubljena/](https://opusdei.org/sl-si/article/zeleti-si-biti-ljubljena/) (4.
Mar. 2026)